

**Raadsadres aan de gemeenteraad van Amsterdam
inzake de vastgestelde notitie
“Stedelijke vernieuwing: de stand van zaken in 2011”**

15 februari 2012, Amsterdam

Geachte gemeenteraadsleden van Amsterdam,

Samen Sterk in Nieuw-West, de vereniging van bewonersgroepen, -commissies en VVE's uit Amsterdam Nieuw-West, wil graag reageren op de door u op 6 december 2011 vastgestelde notitie *Stedelijke vernieuwing: stand van zaken in 2011*. Wij beperken ons tot bijlage 5, de stand van zaken van de stedelijke vernieuwing in Nieuw-West, ons eigen stadsdeel.

Wij realiseren ons dat een vastgestelde nota geen ruimte voor amendementen laat. Maar aangezien de raad aan het stuk een bestuursopdracht heeft vastgeknoopt die ons dagelijks leven ingrijpend zal beïnvloeden, hebben wij besloten dat reageren noodzakelijk is. Dit, in de hoop dat onze opmerkingen, onze kritiek en onze suggesties door u ter harte zullen worden genomen.

Kernvraag aan de raadsleden

Wij vragen de gemeenteraadsleden: **alstublieft, draagt u het gemeentebestuur op er voor te zorgen dat bewoners van Nieuw-West vanaf het allereerste begin betrokken worden bij de plan- en beeldvorming van de stedelijke vernieuwing in hun wijken**. Het allereerste begin, dat is het moment waarop de vraag wordt gesteld of vernieuwing nodig is en zo ja, in welke vorm. Zorg er voor dat dit in de vervolgoopdracht wordt opgenomen, dat er maar één werkwijze is, die niet voor meerdere uitleg vatbaar is en die luidt dat bewoners vanaf het allereerste begin bij de planvorming worden betrokken. Tot op heden gebeurt dit niet en is bewoners bovengenoemde tweeledige vraag nooit voorgelegd. Bewoners verschillen fundamenteel van mening met bestuur en corporaties/ontwikkelaars over stedelijke vernieuwing.

Hieronder volgt een opsomming van onze voornaamste punten van kritiek, vragen en suggesties voor verbetering.

1. Bronnengebruik

U hebt gesproken met vertegenwoordigers van het ambtelijk/bestuurlijk apparaat van Nieuw-West. Wij missen echter de twee andere, essentiële partners: de corporaties/ontwikkelaars en de bewoners. Als wij de laatste evaluatie van de vernieuwing door de corporaties vergelijken met uw stand van zaken (*Evaluatie Vernieuwing Westelijke Tuinsteden 2010. 16 december 2010*), zien we flinke verschillen, onder andere in de wijze waarop wordt gedacht over vernieuwing/onderhoud van de openbare ruimte (een ander belangrijk verschil bespreken we onder 3.c). Het stadsdeelbestuur meent dat corporaties veelal ook de openbare ruimte moeten meevernieuwen, de corporaties zijn het hiermee lang niet altijd eens. Hier zijn blijkbaar geen duidelijke afspraken gemaakt. Zulke onenigheid leidt niet zelden tot langdurige verwaarlozing van de openbare ruimte en daar gaat de vernieuwing dan ook zodanig mank dat bewoners er nodeloos hinder van ondervinden. Dat u dit

meningsverschil onderbelicht laat, is onverstandig. U loopt het risico aannames te doen die niet stroken met de werkelijkheid, waardoor toekomstig beleid gedoemd is te mislukken. U constateert zelf dat de corporaties sinds 2008 een leidende rol spelen in de vernieuwing. Dan gaat het niet aan hun visie zo onderbelicht te laten, ook al is die in strijd met die van het stads(deel)bestuur.

2. Effectmeting stedelijke vernieuwing: indicatoren

Uw stuk verzuimt te vermelden dat er geen eenduidige indicatoren zijn afgesproken tussen bestuur, corporaties/ontwikkelaars en bewoners om de effecten van de stedelijke vernieuwing te meten. Uit de onder 1 genoemde evaluatie door de corporaties komt bijvoorbeeld duidelijk naar voren dat de corporaties onvolledige statistieken bijhouden over woningverkoop, waardering van vernieuwde woningen e.d. Daarnaast hanteren zij verschillende statistische methodes. De cijfers die u wel noemt, die betrekking hebben op waardering voor de buurt (leefbaarheidsmonitor), verzuimt u op een eenduidige manier te correleren aan de doelstellingen van de stedelijke vernieuwing. Ook verzuimt u te vermelden dat de projectteams van Nieuw-West die zich bezighouden met stedelijke vernieuwing evenmin een eenduidige methodiek hanteren om de gevolgen van de stedelijke vernieuwing in kaart te brengen, dan wel het behalen van de doelstellingen te meten.

3. Samenhang en geloofwaardigheid van de doelstellingen

3.a. De samenhang tussen fysieke en sociale vernieuwing wordt niet duidelijk. Volgt sociale vernieuwing uit fysieke vernieuwing, gaan ze hand in hand, had de sociale vernieuwing niet zonder fysieke vernieuwing gekund? Uit uw stuk wordt onvoldoende duidelijk hoe fysieke en sociale vernieuwing hebben bijgedragen, of zouden kunnen bijdragen, aan verbetering van de waardering van bewoners voor hun leefomgeving. En hoe het zit als de waarderingcijfers worden gecorrigeerd voor gebrekkig onderhoud van de afgelopen jaren? Onze suggestie is dat de weging van deze factoren onontbeerlijk is. In dit kader is de keuze, zoals te lezen in genoemde notitie, om in veel wijken sociale vernieuwing niet te blijven financieren, maar fysieke vernieuwing wel, op z'n zachtst gezegd voorbarig. Wat nu, als blijkt, na gedegen weging, dat sociale vernieuwing veel meer effect sorteert dan fysieke vernieuwing? De aan grote groepen bewoners van Nieuw-West toegeschreven sociale en economische achterstand is gedurende de hele vernieuwingsoperatie aangemerkt als een van de belangrijkste redenen voor ingrijpen. Maar brengt een nieuwe woning een nieuwe baan of ander, wenselijker, sociaal gedrag? Zo ja, waar ligt de samenhang? Dat is in de voorliggende stand van zaken, waarop u nieuw beleid gaat baseren, onduidelijk.

3.b. 'Tevredenheid met de bereikte resultaten' wordt in de notitie als argument genoemd om door te gaan (met grootschalige sloop/nieuwbouw). Waarom zou die tevredenheid niet door verstandig onderhoud en goede handhaving en woningtoewijzing bereikt kunnen worden? In Buitenveldert, gebouwd in dezelfde tijd als Nieuw-West, heeft men het onderhoud van de woningen de afgelopen 20 jaar op peil gehouden. Deze wijk wordt niet gesloopt, en de bewonerstevredenheid ligt hoger dan in Nieuw-West. Waarom komen wij dergelijk vergelijkend onderzoek niet tegen in uw weging van de tevredenheid?

3.c. In uw notitie wordt de bevolkingssamenstelling van de stedelijke vernieuwingsgebieden summier genoemd. In de onder 1 genoemde evaluatie wordt nadrukkelijk als doelstelling genoemd het bewerkstelligen van een andere bevolkingssamenstelling. In Nieuw-West betekent dat, dat duizenden bewoners zich gedwongen zagen – zien? – hun woning en buurt te verlaten. Bij de trekkers van de vernieuwing bestaat hierover blijkbaar overeenstemming. Waarom wordt dit streven niet in uw vastgestelde notitie genoemd? Een voor zittende bewoners zo gevoelig onderwerp verdient zo groot mogelijke openheid.

4. Veroudering woningvoorraad

Wat is “verouderde” woningvoorraad? Is dat een woning waarop jarenlang geen onderhoud is gepleegd – en zou dat in het kader van sociale vernieuwing niet moeten zijn aangepakt? – of is dat een woning waaraan weliswaar het hoognodige onderhoud is gepleegd (reparaties van lekkages, verstoppingen, vernieuwing verwarmingsketels en aanbrengen nieuwe verflaag e.d.) is, maar die verder niet voldoet aan “de eisen van deze tijd”? En wat zijn die “eisen” dan? Ons valt op dat van dezelfde soort woningen in Nieuw-West sommige gesloopt worden wegens beweerde veroudering, terwijl exact dezelfde, doch beter onderhouden woningen grif van de hand gaan, omdat de huur- en kooprijks relatief laag liggen. Wij missen in uw stuk een duidelijke definitie van “verouderd”. Vanwege de potentieel zeer lange levensduur van woningen (circa tweehonderd jaar, mits goed onderhouden) missen wij in uw documenten het besef dat er naast preventief onderhoud en reparatie (correctief onderhoud) ook perfectief onderhoud noodzakelijk is om woningen aan de veranderende eisen van de tijd aan te passen.

5. Belang van de openbare ruimte

In de vernieuwingsopdracht zoals u die verwoordt in uw stand van zaken is nauwelijks plaats ingeruimd voor de rol van openbare ruimte. Ons verbaast het dat belangwekkende studies hierover (met name de *Atlas Westelijke Tuinsteden Amsterdam* van Ivan Nio e.a.) niet terugkomen in het verhaal. Te meer, daar uit vele onderzoeken blijkt – ook uit die van de gemeente Amsterdam en de stadsdelen – dat bewoners van Nieuw-West de openbare ruimte belangrijk vinden en waarderen, maar zich tegelijkertijd mateloos ergeren aan de verwaarlozing ervan. Uit een marktonderzoek, uitgevoerd in Slotermeer in 2008, bleek dat de verrotzooiing van de openbare ruimte de grootste zorg van de bewoners was. Wij hebben dan ook grote moeite met de passage op pagina 6, die stelt dat de openbare ruimte pas goed wordt aangepakt “nadat woningen in het gebied zijn vernieuwd of verbeterd”. Her en der leven burgers al pakweg twee decennia in een verwaarloosd woonmilieu. Als je dat voegt bij de onder punt 1 genoemde onenigheid over wie de openbare ruimte moet revitaliseren, is onze conclusie dat de stedelijke vernieuwing in dit opzicht geen doel getroffen heeft.

6. Afgrenzing en combinatie van vernieuwingsgebieden

In uw stuk wordt meermalen een vernieuwingsgebied uit buurten samengesteld die, als we letten op de wijze waarop de vernieuwing totstandkomt, weinig met elkaar gemeen hebben. Het meest sprekende voorbeeld daarvan is het op een hoop vegen van de Delflandpleinbuurt en de Staalmanpleinbuurt. Het ware beter om de stedelijke vernieuwing in beide buurten los van elkaar en op eigen merites te beoordelen. De vernieuwing in de Staalmanpleinbuurt verloopt in samenspraak met en naar tevredenheid van bewoners, niet in de laatste plaats door de inspanningen van corporatie De Alliantie. In de Delflandpleinbuurt is veeleer sprake van een al jaren voortdurende strijd tussen corporaties, stadsdeel en bewoners. Er zijn meer voorbeelden, bijvoorbeeld in Overtoomse veld, rondom de vernieuwing van het Allebéplein, waar een grote groep bewoners tegenover bestuur en ontwikkelaars staat, maar ook in Slotermeer, waar veel ophef is rond de voorgenomen sloop/vernieuwing van de Couperusbuurt en de Airey-woningen rondom de De Vlugtlaan. Het lijkt ons een goed idee nog eens kritisch naar de gekozen samenstellingen te kijken om slordigheden en verkeerde indrukken te vermijden.

7. Procesmanagement stedelijke vernieuwing

Wij missen een beschouwing van de stedelijke vernieuwing als proces, dat wil zeggen een beschouwing van de wijze waarop de plannen en besluiten totstandkomen. Toen de Parkstaddeal

gesloten werd, werd gekozen voor het open-planproces als manier om plannen op te stellen en besluiten tot stand te laten komen. Wij missen in uw stuk de evaluatie van 10 jaar open-planproces. Dit is temeer een gemis, daar allereerst een groeiende groep lang zittende bewoners én nieuwkomers van mening is dat dit proces moeizaam verloopt, zo niet al jaren geleden hortend en stotend tot stilstand is gekomen. Daarvan getuigen aanhoudende bewonersacties in de Delflandpleinbuurt, het Rembrandtpark, op het August Allebéplein en in Slotermeer Noord. Dit is overigens een kleine greep uit een groter geheel. Wij dringen er op aan dat in de volgende fasen van vernieuwing het proces integraal deel uitmaakt van metingen en evaluaties. Wij dringen er tevens op aan dat in alle gevallen waarin tussen partners in vernieuwing grote onenigheid bestaat over het proces dit proces met terugwerkende kracht geëvalueerd wordt; dat u niet bang bent op de uitkomsten van de evaluaties toekomstig beleid te baseren. Dit is ook urgent, omdat de overheid in de afgelopen maanden op allerlei niveaus taken afstoot naar burgers, terwijl niet zichtbaar is dat ook budgetten en faciliteiten in gelijke mate overgeheveld worden.

Om te laten zien wat wij – de verenigde bewoners van Nieuw-West – bedoelen hebben we vorig jaar Het Manifest van Nieuw-West aangenomen, waarin wij stellen hoe wij ons onze rol in de vernieuwing van onze leefomgeving voorstellen. Het Manifest is bij dit raadsadres bijgesloten.

8. Stedelijke vernieuwing en duurzaamheid

Duurzaamheid, milieu en zuinig omspringen met energie spelen een steeds grotere rol in de ruimtelijke ordening en woning- en kantoorbouw. Wij missen een beschouwende passage over hoe slopen zich hiertoe verhoudt. Is het streven naar duurzaamheid gediend met slopen? Hoe dan? Of niet? Maar waarom doen we het dan op zo'n grote schaal?

Conclusie/vraag aan de raadsleden

Wij hopen bij elke volgende stap van de plan- en besluitvorming betrokken te worden. Om te beginnen zouden wij dit schrijven graag uitgebreid mondeling toelichten aan de verantwoordelijke bestuurders en hun verantwoordelijke ambtenaren. Ons raadsadres is een noodkreet van bewoners, die de stedelijke vernieuwing dagelijks aan den lijve ondervinden, maar er nauwelijks of geen grip op krijgen, ook al geven zij al jaren te kennen dat zij mee willen doen. Wij willen u er ook op wijzen dat wij niet met tien zijn, of met honderd, maar met duizenden. Het Manifest is getekend door vertegenwoordigers van zo'n vijftig bewonersgroepen, die variëren in omvang van veertig tot duizend leden.

Wij willen u erop wijzen dat wij in 10 mei 2012 een conferentie beleggen, waarop bewoners, bestuurders van de stad, corporaties en bedrijfsleven en deskundigen zullen discussiëren over de vraag hoe bewoners een hoofdrol kunnen gaan spelen in de vernieuwing van hun leefomgeving. Uw notitie, de eraan verbonden vervolgoepdacht, ons raadsadres én het Manifest van Nieuw-West zullen daar onderwerp van gesprek zijn. Wij houden u van de planning op de hoogte. In elk geval zullen wij voor deze bijeenkomst wethouders Ossel en Van Poelgeest uitnodigen als sprekers.

Namens Samen Sterk in Nieuw-West,

Martijn Rutte (VVE Ensemble Rietveld / Actiecomité Plein Allebé Ja!)

Arnold Paalvast (Bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer)

Wim Winter (VVE 155x thuis)

Telefoon:
020 - 639 06 2
06 36 24 21 02

E-mail:
pleinal@pleinallebeja.nl
opaales@zonnet.nl

Manifest van Nieuw-West
23 mei 2011

Wij, bestuurscommissie van Nieuw-West, wensen ons weder de naam Jansen Doek in Nieuw-West. Wij willen onze leefbaarheid vergroten en verbeteren, samen met andere belanghebbenden.

Bestuurscommissie Jansen Doek 5 februari 2011 is verantwoordelijk voor collectief/over op aanpakking van buurt- en dorpsbewoners raadgever. Wij willen de manifest verlaten voor vijf uitgangspunten, die een deel is manifest Nieuw-West documentatie.

1. Inwonersparticipatie. Bewoners doen mee, vanuit het begin tot het eind, op wat we gaan doen. Wij zijn afgestemd op onze leefbaarheid (fysiek en sociaal, kleinschalig en persoonlijk). Bewoners hebben het recht op eigen initiatief en eigen beheer. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn.
2. Openbaar ruimte voor iedereen aanpakken.
3. Openbare goed beheerbaar, goed beheerd en goed bereikbaar.
4. Openbare goed vinden, goede presentatie, goede beheerbaar, goede beheer en dat alles goed bereikbaar.
5. Energie duurzaam.

Wij willen alle partijen die een rol spelen in de verwerking van onze leefbaarheid op inhoudelijk te te acteren op deze vijf uitgangspunten. Wij vragen in het manifest te bepalen en te acteren.

De manifestcommissie - het dagelijks bestuur en de raadsleden - vragen wij (aanpakking van de vijf uitgangspunten, hiernaast)

1. De manifestcommissie wil dat er een proces is van de vijf uitgangspunten en dat de vijf uitgangspunten een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn.
2. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn.
3. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn.
4. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn.
5. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn. Het is belangrijk om te weten dat er een proces is, maar dat er ook een resultaat moet zijn.

Wij vragen de manifest van Nieuw-West te bepalen van alle belanghebbenden, met name van het dagelijks bestuur (DB) en raad, van corporatie en van overheden, die een inhoudelijke partij zijn in de verwerking van het manifest van onze leefbaarheid.

Wij vragen het over collectief/over op aanpakking te acteren, onder bewoners te promoten en te helpen inhoudelijke te bepalen.

(Handwritten signatures and names are visible throughout the document, including names like 'De manifestcommissie', 'De raadsleden', 'De bewoners', etc.)